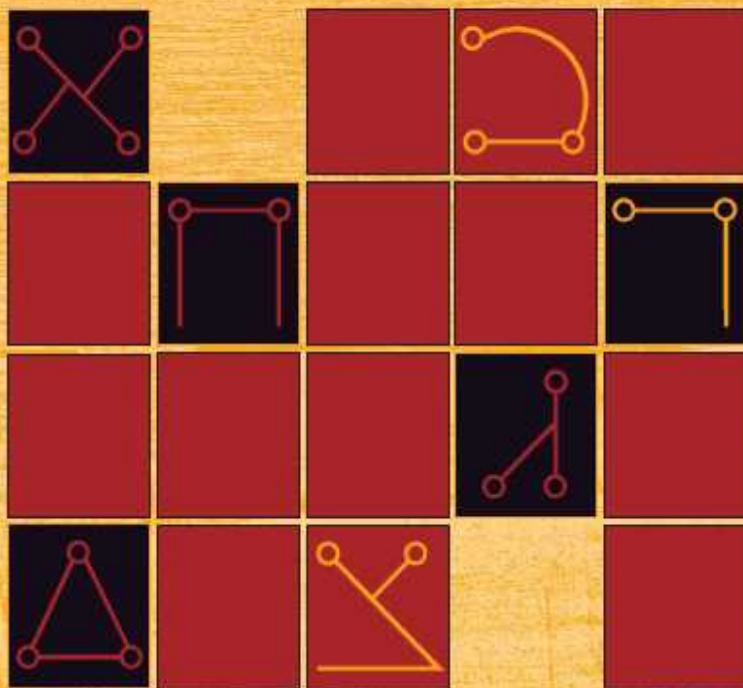

Antologie české poezie

II. díl (1986–2006)

Poezie je nevyhnutelně potřebná,
kdybch jen věděl k čemu...

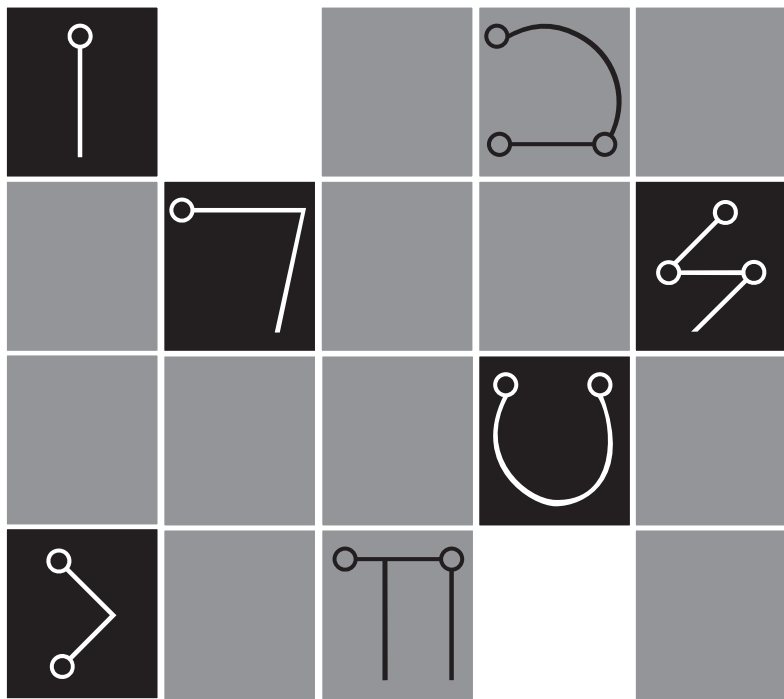

ANTOLOGIE ČESKÉ POEZIE

II. DÍL (1986-2006)

Antologie české poezie

II. díl (1986–2006)

Tato kniha vychází za finančního přispění
Ministerstva kultury České republiky

Preface © Ludvík Kundera, 2007

Photography © Lenka Raubová a David Raub, 2007

Copyright © dybbuk, 2007

ISBN 978-80-86862-30-9

P ř e d m l u v a

Časové rozmezí této antologie zahrnuje v sobě dvě mimořádné události: 17. listopad roku 1989 a 1. leden roku 2000. První událost pohnula národem, bylo to nečekané splnění obecného snu a zároveň nejen český „bod obratu“. Druhá událost, vstup do 21. století, vyvolala euforii znásobenou faktem vstupu do třetího tisíciletí Evropy.

Obě události významu tak fenomenálního zatlačují literárněhistorické úvahy do pozadí, ne-li mezi malicherné drobnosti kdesi na okraji velkého procesu. Mimo jiné si však uvědomme, že po 41 letech nesvobody slova došlo k odstranění cenzury — všeliká falšování a komolení dodnes přetrvávají. Návrat do relativně normálních časů je svízelný a kormutlivosti se nevyhneme.

Pokud jde o prožitek konce století, ozvala se nejednou otázka, nepřipomínají-li poslední desetiletí 20. století podobnou „atmosféru konců“ na sklonku století devatenáctého, tedy dobu takzvané české dekadence, čas však literárně nijak úpadkový. O sto let později se „tíseň let“ prolínala s radostí nad pádem doslova světoborného komunistického „pokusu“ dovršeného sovětskou okupací. Jen těžko hledáme básně z roku 1989, které co do poetické i politické intenzity mohou soutěžit s básněmi roku 1918 a 1945. Viktor Dyk napsal v noci po 28. říjnu 1918 báseň s vidoucí výzvou:

*Nezapomeňte na svých otců bludy,
nezapomeňte běsů v nás!*

Reakce českých básníků na Listopad 1989 jako by se skryla mezi strofy veršů, emoce nepropukaly, ale byly nezapomenutelné. Ve shodě s poezií jiných evropských zemí nořili se i naši básníci do minulosti kontinentu, do středověku (v tradici romantismu?), ale i do pravěku...

Básníci tohoto období nejsou spjati společnou poetikou; houfce, o nichž se někdy mluví, nejsou skupiny v někdejší slova smyslu, nýbrž volná různorodá

seskupení, zvláště kolem časopisů. Jeden z těchto básníků si položil otázku: „Co děláme?“ A odpovídá:

*Zabýváme se prostorem,
mlčíme, mrtvé necháváme spát.*

Prostorem básně jsou každodenní scenerie s každodenními úkony, jejím prostorem je však i samota, je jím les, ale i melancholie; vynořuje se to, čemu se dříve říkalo existenciální otázky. Jazyk tohoto prostoru zná ironii (tedy hlubší význam), ale i mnohem vzácnější sebeironii. Někdy, bohužel pořídku, se slova propletou a vybuchnou žertem. (Druhého Oldřicha Wenzla, básníka specifického lyrického humoru jsem pohříchu nenašel.) A co éros? Inu, často se přemysle v sex, leč v bulvárním přizpůsobení. Efekt, kdy se náhle, zvláště v pointě, objeví „nepatřičné“ slovo, jaksi zlacíněl.

Oblíbená otázka Františka Hrubína: Co básnické lásky? Viditelný je Jiří Orten, že by díky četným nositelům Ceny Jiřího Ortena? Snad i František Gellner, a to nejen v jednom případě. Žádná kolářovská škola básnická? Kupodivu. Ani v „městském mnohohlasí“ Skupiny 42, ani v relaxaci typografických her na přechodu k čistému výtvarnu. Mikuláška a Juliše jako by generace „z konce tisíciletí“ neznaly, vzpomínkově se mihne Skácel a bezděčnými citáty i atmosférou (Praho, div se!) Vítězslav Nezval, kdežto František Halas je sem tam přítomen v přiskřípnutosti veršového nitra a pozdní Blatný ve sklonu k makaronštině (míšení jazyků je dnes běžné široko daleko).

Verš je konkrétní tvář či corpus delicti poezie. Jak s ním zacházejí naši básníci? Inverzně pokroucený, vznešenost předstírající slovosled je na vymření, přirovnání navozené slovcem „jako“ rovněž. Je to zvláštní, ale životnost si díky „krátkému spojení“ podržela takzvaná genitivní metafora (divizny tvých vlasů, kopýtko úzkosti, hora strastí).

Na první pohled a poslech je to jasné: dominuje volný verš, a to v mnoha roztodivných podobách, z nichž ta divá je ve znamení chrlivých obrazů, břeských asociací a rozkouskovanosti textu do rozličně umístěných veršů a strof, kdežto hravý volný verš pracuje s eufonickými hříčkami, střídá harmonii s kakofonií, neologismy s archaismy.

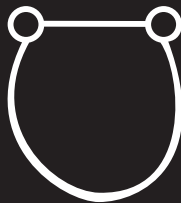
Souběžně probíhá v poezii psané tradiční formou — to jest pravidelně a rytmovaně, byť málokdy se staromistrovskou perfektností — podivuhodný proces rýmování. Objevují se stále hustěji asonace (všechno — nehnout, zavírání — najít, piva — zírání), relativně nové rýmy, zvláště s cizími slovy (vyli psi — elipsy, ovocné — na noc ne, billboardy — marodím), posléze se objevují rýmy, které

zčásti vzešly z překladů ruské poezie a dříve se vymykaly, to jest považovaly se za chybné, za parýmy (mršíně — vrší se, květin — k nebi, na rum — emisa-rů). Konečně houstnou i aliterace, což je opakování stejných hlásek na začátku sousedních nebo blízkých slov, český termín: náslovný rým (Suché sochy stínů, Úplně úzké úly). Vyskytnou-li se takovéto prostředky náhodně v básni s kla-sickými rýmy, mohou se považovat za rušivou neumělost. Co však s básněmi rýmovanými takto systematicky?

Končit zamyšlení nad *Antologií české poezie II. díl (1986–2006)* otázkou? Proč ne? Verše jedinců i houfců z doby těsně před rokem 2000 i po něm jsou jednotné ve své téměř absolutní nejednotnosti. To je slibné.

Ludvík Kundera

Petr Kabeš

Miloslav Topinka

Petr Halmay

Martin Langer

Jaromír Typl

Petr Kabeš

Petr Kabeš (1941, Pardubice — 2005, Praha), básník, samizdatový editor, v 60. letech šéfredaktor literárního měsíčníku *Sešity*. Po roce 1986 knižně publikoval sbírky básní *Odklad krajiny* (Mladá fronta, Praha 1970, náklad zničen; Rozmluvy, Londýn 1983; Mladá fronta, Praha 1992), *Obyvatelná těla* (samizdat 1974, 1976; Nakladatelství Libereckých tiskáren, Liberec 1991), *Skanseny* (samizdat 1981, 1983; Atlantis, Brno 1991), *Pěší věc* (samizdat 1985; PmD, Mnichov 1987; Československý spisovatel, Praha 1992; Cena Jaroslava Seiferta), německy výbor ze své tvorby *Das Brocken Gespenst* (v překladu Jiřího Gruši; Edition Palais Jalta, Frankfurt am Main 1993), knihy poezie *Těžítka* (Mladá fronta, Praha 1994; Výroční cena Nadace Český literární fond), *Cesta si nás našla* (Spolek českých bibliofilů, Praha 1994) a *Básně* (Theo, Pardubice 1995). Nakladatelství Atlantis vydalo autorskou retrospektivu

Kabešova díla, v níž vyšla definitivní podoba všech jeho sbírek: *Pěší věc a jiné předpokoj* (1998; *Pěší věc, Předpokoj, Soukromí trojzubce*), *Krátké letní procesy* (1999; výbor z prvních sbírek, *Krátké letní procesy*, překlady, *Odklad krajiny, Příchod stínů*), *Kámen ze srdce* (2000; *Obyvatelná těla, Kámen ze srdce, Skanseny*) a *Těžítka, ta těžítka* (2002; *Obehnán deštěm jako ostnatým, Těžítka*; Státní cena za literaturu). V tomtéž nakladatelství mu rovněž vyšla nová sbírka *Cash* (2001; *Vorvaň Pequod, Chat, Životospráva ocúnů*).

Podílel se jako editor na přípravě *Slovníku českých spisovatelů: pokus o rekonstrukci dějin české literatury 1948–1979* (samizdat 1979, 1980; '68 Publishers, Toronto 1982), později vydaného s titulem *Slovník zakázaných autorů 1948–1980* (SPN, Praha 1991).

Photo © Jan Trojak
(archiv Anny Kareninové)

TEPRVE POD PROUDEM

[/bystřina/ je povrch,
a těžší věřit víře vlastní budované
[jako chrám
než důvěřovat tobě. Němota
postrádá intonaci
— akordem v tónu žít! —
a ty jsi hlas. Skalničky času,
kdy osvojeně můj. A praskalina míst,
kdy ozvěna skály staví.
A jakože hloubit chrám v masivu
neznamená hroutit žití hmoty
ale zhmotnit dech,
je taky pěna dna. Ne bohužel,
žal Boha však. Náruč
jako oceánskej kvelb,
a těla úsvitu, slabosti smedné
v konturách odhodlání,
protože skutečnost je vůle možnosti.

(léto 86)

Z TEBE I SLUNCE SÁLÁ,

ještě je vidím
mimo tebe,
je to zatmění.
Přišel jsem do tebe umřít, právě,
když jsem se měl narodit.

(1986)

HŘÍCH, ALE MALÝ.

Dědictví, ale devalvované.
Začnu-li mžít, nelehko
bude lijáku. Cizí
[/Schikanederovy sotva/
lampy na to kašlou. Souchotě
[nehrozí
jen sucho vzdálenému Čadu.
Všecko hrozivě blízko,
krom tebe. Žiju poušť,
mizivou ale jako pošílení
[pokrevního,
jenž vzdálen o tu krev.
Připomínky v oblakách tlamatějších,
niveč se vrací proti krvi,
štedrovečerní nepěstěný bonsaj
[s prskavkou
je terč,
pepř koření. Není sdílnosti,
pokud upíráno právo
vkročit jí stínem ve tvůj stín.

(léto 86)

x x x

*(Jizvy zanechával
ve svých stopách,
pokud možno
neohlížeje se,
aby nezatratil cestu,
aby cestu neztratil.)*

(1996)

*(Předpokoje,
in: Pěší věc a jiné předpokoje)*

DNY — HLUCHAVKY

kdy je každá hudba němá,
kdy je každé slovo prázdné.

Pod viaduktem
slepecky civí
srostlé pýchavky.

STRACHY NEVIDĚT —

Kudy teď krouží Strachy?
Krouží labyrint,
nezrychlený disk.
Dorůstá měsíc,
nejspíš na třetí noc úplněk.
Labyrint krouží,
nedopsaná čitelnost couvá
/mlhovina/
soustavou časovaných vteřin.
Vytrásaný peršan hvězd.
Na Páhlavího koberci v r.

[sedmdesát dva

v Belvederu v patře jsem spočíval,
antisemita v přízemí, znárodněný

[krejčí,

vyškrabával do čaje vietnamský

[citron:

úsměvná galej galerií,
první štace před počasím Charty —
hlídač hlídaný Hradní stráží:
Nesrozumitelnost jednoduše je,
lam si s tím panty,
narůstá nezapsaná čitelnost.

ZATLOUKAT ČAS

úmorná dřina vedřin:
žádný hřeb
žádný trám
dokonce vlastní ruka nežádoucí,
[a sbíječka
nepatří už ani nad asfalt:
ten páře zespod pampeliška,
nauč se
být fízlem asfaltu a pampelišky,
tři pět dnů sledovačky,
jediná tvoje dovednost to je —
zatloukat čas
/já jsem jej zatloukal/
odmítnou vypovídat
/držel jsem se toho/ —
dobře, a co teď?
když sama podstata
zviklána interpunkcí přebíranou
[jako hrách,
když je čas
přemítat: hlavička hřebu ocelistá —
ale nožička? snad pata jako ostří?...
takové věci, nedostatečnost
jež přepadává za úmorných vedřin
trvá, když pominou.
A v tiché zběsilosti práce slov
nevíš, zda přemítat
neznamená nevratně se přereknout,
vyrovnán téměř s libelou
vyrovnán s téměř libelou
znejistěn takto
: rekapitulovat nebo katapultovat? :
odmítnout volbu musíš,
intimity asfaltu a pampelišky
vědí svoje o tobě.

(Soukromí trojzubce,
in: Pěší věc a jiné předpokoje)

Jazyk — brzy — nazývati. Svého času
jediné vybrané slovo.

Blýskavice, ticho jako hrom.

(Mrknutí na život.)

Pověstem jsme dlužni některé
[jejich postavy]

Dálky jsou trvalky.

Kořeny stromů, kořeny slov
[— korunované.]

Nepřeložitelná slovní hříčka přírody.

Příroda hazarduje bez výjimky.

Román stromu,
banalita papíru.

Rukopisy mají uši.

Útěk od sebe = útok na sebe.

Dovede sedět mezi jedinou židlí.

Obyčej, návštěvní hodina.

Položit život.
/Položit život./

Nepřeložitelná slovní hříčka přírody.

Cela jako špatná celistvost.

Také nula představuje celistvost.

Vajíčko v kleci.

Dám-li oděv do čistírny,
jako by mě ubylo.

Řemeslo zapomínat,
zlatá hladina.

Cíl vyšel nám vstříc.

Zmeškat krajinu,
zabloudit v čase.

Paměť čerstvě mrtvá — po tři dny
budou jí dorůstat nehty, vousy, vlas...

Cestopisy nadějí, dějiny obav.

Konec nás přetrvává. Konec
[— pohrobek.]

Sníh zarostlý loňským mechem.

Kde skrývá krajina svůj šatník?

Prodat tělo vlastnímu stínu,
když poledne je na krku.

Co jsem sklídlil, to zaseju.
Dobrá slyšitelnost dalekých vlaků
[po bouřce.]

Do spánku se upadá,
do snu stoupá.

Ve světle lze utonout,
v rašelině zkamenět.

Mír hluboký jak bezvědomí.

Ležení lidí na útěku; rozbité stany.

Kostely mají lodě, města břicha.

Polní lahve neskrývají poselství.

A traviči studní
žízni pomřeli. (Mrtvé jazyky.)

Slova na pochodu,
myšlenky na odletu.

Mezi kameny a sluncem — vždycky
[ještěrka.]

Člověk má k zemi blíže než k podlaze.

Slabé stránky silných slov.

„Pointa neznamená konec.“
(V. Stiborová, v rozhovoru)

„Udržuj v pořádku i cestičku
před svým hrobem. Děkujeme.“

Stolečku, ustel si!

(Těžítka,
in: Těžítka, ta těžítka)

KADIŠ? ZASLECHL

[/JSEM/: KABEŠ,

řekl /:cash/. Hotově,

za hotovosti krutě smírné.

O dřevo, hlavo

o dřevo, orle. Cinknutí cinku

o nálevní

o výčepní pult.

Banca rota — obraznost byla doslovná

tam na březích Arna.

Obchodní lavice stoly

ve veřej přepáčeny,

ve dveře.

Ve dveře lítací —

padající orle

větrná hlavo.

Obcování /slov taky/ jako obřad.

Letokůra.

Letoludra.

Oděna úporně,

úsporně svlečena.

Posloupnost prvočísel.

Nov prvovstup.

květen, pondělí, ☾

JE PO PTÁKÁCH.

Včerejší okvětní zvon

sezobala noc.

Životospráva ocúnů.

Usebraná zeleň, žrádlo pohledět.

Rez rozpukaných okapů.

září, pondělí, ☾

STALI JSME SE

[KANDELÁBRY

kandelábry

kandelábry

kandelábry

kandelábry

kandelábry

kandelábry

kandelábry

kandelábry

kandelábry

kandelábry

ty potom odešly

/Tristan Tzara, 1916/

(Vorvaň Pequod,

in: Cash)

„POVOLÁNÍ: NÁPOVĚDA.

Kdo mě to zaměstnává?

Kdo městná?

Bublaninou slov,

velbloudím šlemem

vzápětí na chvostu nozdry zmrzlém

/verš který bolí/:

— Co skomírá vnějškem ve mně?

— Co vnitřkem za smrt ataknu?

Leskové víry prachu,

poryvy rytmu žiju

žiju větnou vazbu samce

větvenou v sekáček samičí

povolán takto:

nahoru vzadhlav

jícen zvratek

nahoru zvratek

jícen vzadhlav.

Vypeckovanými mandlemi.“

leden, úterý, ●

1 ZÁCLONA PRŮSVIT

záclona protisklivec

/fasetami střet/
...

Mušelín zamžen v obzor

/vlaze/
mušelín vlaze v záhyb vlá

...

Fosil vryp – to ten se krabatí!

...
/mucholapka nástřely podřobaná

v úchyt not;

úlí se včelín/
2

Slunce volí zákryt se sebou,
...

rovnováha ze dnů dna
...

3
Ze šupin vyvinul se

prapor per

V zákrse hyne

pancír šum /.../
Odlíšná, vstupuje řeka, vzduch

[rovněž

norou nouze. Pardon sám

/.../
4

Houšť, krásně, houšť!

...
Póry, jsou kosočtverečné!

...
Na poušť jich nevybylo!

/Památce Jana Loptaky/
srpen, úterý, ☾

(*Chat,*
in: *Cash*)

ZATRPKLÉ KOUTKY ÚST,

vymetený kout duše.

V drobném protivětru hvězd

strhla se mela znamení,

příznaků, dořknutí –

náradí obnošené v řád.

Pěstovat nebo chovat?

Roub ovcí v posloupnosti jeteliny

pod sousedstvím broskvoně

pracně vypěstěný zákrsek

– odolné budování

ruiny ticha v cirku

zábavního průmyslu.

Nedělní cirkulárka verše,

verš svátozář.

srpen

/TLEJE ŽÁBA NA

[PRAMENI /,

co povídat:

jednohubka

nejeden štěpí pysk

Stín borcen

branou borců

v mrzkost

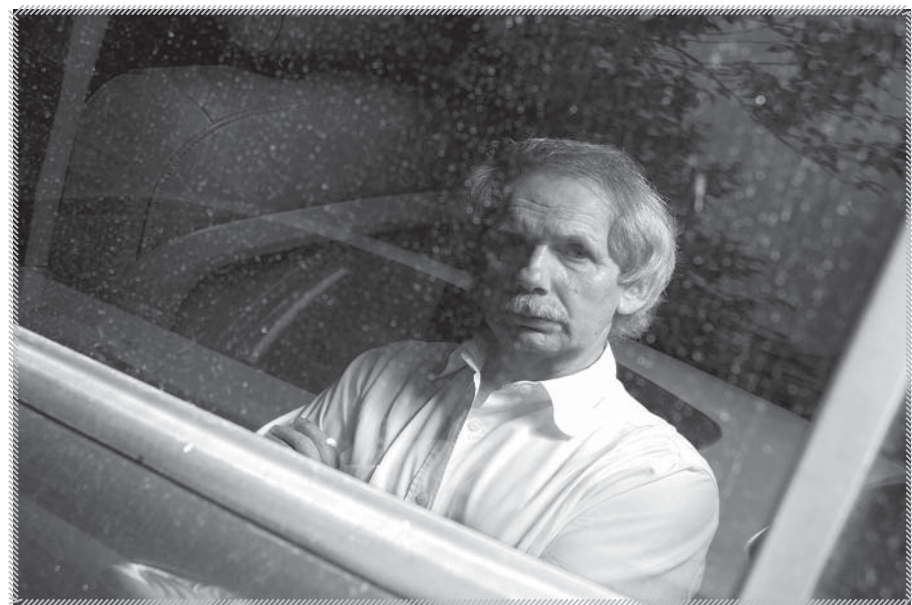
nebetyč

září, neděle, ●

(*Životospráva ocúnů,*

in: *Cash*)

Hranaté závorky naznačují
přelomení verše. Toto značení používáme
dle typografických zvyklostí.

Miloslav Topinka

Miloslav Topinka (1945, Nový Etynk), básník, esejista, od roku 1969 do zastavení redaktor literárního měsíčníku *Sešity*, editor. Žije v Praze.

Po roce 1986 knižně publikoval básnické sbírky *Kryší hnízdo* (první vydání 1970, zničeno; Mladá fronta, Praha 1991) a *Trhlina* (Trigon, Praha 2003; Cena Jaroslava Seiferta).

Je autorem monografie „*Vedle mne jste všichni jenom básníci*“. *Zlomky a skici k Jeanu Arthurovi Rimbaudovi* (Trigon, Praha 1995). Uspořádal mj. antologii dokumentů a manifestů *Vysoká hra / Le Grand Jeu* (s L. Šerým; Torst, Praha 1993), texty Jiřího Koláře *Snad nic, snad něco* (Trigon, Praha 2001) a *Záznamy* (Paseka, Praha 2002) aj.

x x x

Písek hoří.
Nesnesu to světlo, tu tíhu světla
na prsou.
Kosti praskají, kůže svrašťela.
Písek rozžhavený doběla.
Světlo mě sežehlo.

x x x

Do prázdných důlků vkládám oči
a z očí vytryskne světlo. Z úst vítr.
Vítr zvolna tuhne.
Oči zničehonic tak neprůhledné.
Šepot. Šeptání z očí do očí.

x x x

Oči.
Hluché, husté, hluboké.
Za tmy tuhnou, hned zas tají.
Oči, prsty, žebra, rty.
Učím se dotýkat.
Nejdřív jen konečky prstů, pak celou
dlaní.
Vlny písku zaplavují tělo.

x x x

Tudy ruce, tamtudy rty.
Přeléváš světlo z dlaně do dlaně,
jemně, něžně.
Proudí ti prsty, ústy. Jiskří.
Prýští z tvých prsů.
Naráží mi na čelo, na spánky,
tlačí na klíční kosti.
Mám plná ústa světla. K zalknutí.

SVÍTÁNÍČKO

V dutině stromu pytel tmy
ve větvích havraní hnízdo
křís ho! plátno se trhá
brzo se rozední
Červánky měkce na dlani
hvězda tak blízko

Světlo se klube režnou
plachtou nebe
proráží štěrbinou rtů
skořápka praská
řeč mezi prsty zebe
Prostor je hluchý
polyká tmu

Padá hvězda
vosím hnízdem
polehoučku
kolem očí do úst

jizva za rty
plná světla
zase mizí
to nic, to přejde

tenká blanka světla
nakřáplá
tlačí na víčka
dech se láme

hvězda naruby
naráží na zuby
až ji spolknou
sklouzne dolů

zrána znovu
očima ušima střemhlav ven

VÍRY — TRHLINY

Moře se zvlní, vznikají
hluboké, mocné víry — trhliny.

Mohutný sloup
vody naruby,
strhává vše dolů,
hluboko, tam —

Ranní husté světlo
medově vláčné
stéká po jazyku

přepadá
(hrtanem dolů / kůrou stromu)
hlubinkou mezi rty

svírá to, pálí
svrbí v krku
lícni kosti zakryty

mám to na jazyku
řeč zamrzlá, ztuhlá
na čtyry uzly

mrazí mě v zádech
v kostech
tráva tiše roste

čelo, víčka
kořen jazyka
prostě

(Polykám / světlu odvykám)

VÍRY — ZÁCHVĚVY ŘEČI

/ Nabídnout vše, co mám —
šepot, hučení, bušení, bručení,
brumlání, mumlání, úder hromu,
přiliv, odliv, mořskou pěnu,
hvězdný vír — /

/KOMU TOMUDÁM/

Ráno co ráno čekám na přilet havranů
Přilétají
Prosvítají
Hvězda zamrzá

Dotýkáš se dotýkám
zvolna si zvykám
na prázdno

Sem tam zakřupe sníh

Svítá
Kůže prosvítá
mezi křídly
světlo zašustí

Probouzíš se
Rozpouštíš
tmu na jazyku
jen tak
ze zvyku

Světlo v hrsti
mezi prsty
přetéká

Kolena blízko
Oči hluboko

Nejdřív oči, rty, dlaně
Oči o něco blíž

Pramínek světla mezi prsy
klouže po jazyku
rozpouští rty
Polykám
až se zalykám
pronikám
dolů, hluboko dolů
jak nejhloběji to až jde

Pod kůži, za kůži, za oči, skrz

Slyšíš? Zas to křuplo
Křídla havranů
protrhla oblohu

Ostré světlo

A pak už nic

A pak už nic

(Trhlina)

Petr Halmay

Petr Halmay (vl. jm. Petr Šiktanc; 1958, Praha), básník, prozaik a publicista. Žije v Praze.

Knižně publikoval sbírky poezie *Strašná záře* (Československý spisovatel, Praha 1991), *Bytost* (Sdružení na podporu vydávání časopisů, Praha 1994), *Koncová světla* (Opus, Zblonv 2005) a knihu próz a básní *Hluk* (Hynek, Praha 1997).

NENAROZENÝ

Za oknem blouznění na stole lásky
červíví světlo
v starých bonboniérách.
Pramáti smrt nechala odemčeno,
budíky tikají za dveřmi na skříních.

Chtěl by ses uslyšet ještě
za těmi dveřmi?
Chtěl bys být strašně živ?!

Tvé dítě v klidných,
dědečkových šatech
pláče už, kope za nejtenčí zdí,
žárovka mžourá přes rozbitý Betlém.

Z přístavu Bubenče dlouze
se rozláhá
troubení šířů v čirém, obřím ránu.

MŮJ BETLÉM

Šest, sedm suchých pelargoníí
v okně u rodičů
vidí člověk,

který,
jakoby na poslední chvíli,
přijel tramvají
ze středu města.

Průhledné vemeno noci,
rozřízlé nožem hvězdy,
krvácí čirým světlem.

MLÁDÍ

V předjarním večeru,
kdy vzduch se třpytí
jak výkladní skříň oční optiky,
jdu bez cigaret,
s hodinkami v hrsti —

děšť se sněhem bez konce lítá
Občanskou plovárnou.

Padají,
padají velké kusy sněhu
na hlavu mojí matky,
na obrázkové časopisy,
na slaměný klobouk,

dvě vytřeštěné sprchy trčí
jak mladé statistky.

Strejdovi vlčáci,
co celou noc štěkají
v angreštech za domem,
budou mít k ránu vylekané oči.

(Strašná záře)

VESNICE

I .

Staré světlo hvězdy line se
na tuto zemi...

V této záři
stojí můj mrtvý děda
s velkými, oranžovými ústy.

Pes Dajna běží
po zabláceném dvoře
kolem pivoněk a jiřin
vlajících v třpytícím se vzduchu.

Na záchodě zapomněli zhasnout,
lavór s vodou stojí na schodech.

ILUZE

Moje existence — plná naivity —
vyplavená na noční břeh města,
existence bez očí, šance pochopit
celou pravdu.

Text, který nelze označit jako poezii,
vytváří pohyb,
masačky létají májovým vzduchem.

Za křišťálovou stavbou blázince
prosvítá zcela nový objekt
špinavý od mé krve.

Krematorium,
ve kterém hoří drahá těla
našich rodičů,
září nad Prahou
jak lampa.

VIDINA

Zatímco ze zahrad na jaře
stoupá prach,
dobytek dýchá syrový vzduch rána.

Jeho mozky —
zmítané jakoby týmiž pocity —
prosvítají lebkami v řídkém šeru.

Zbabělí — odděleni od matky
zíráme z druhého břehu,
skvělá iluze průzračného proudu
valí se stvořením.

Je to fantastická hmota prázdná
tekoucí našima očima.

Navěky odděleni od podstaty věci
zíráme na ohradu
zemědělského družstva,
rýsuující se jak náš vlastní negativ
v nezemském, chladném ránu.

(Hluk)

(Bytost)

BYTOST

Psát verše v jednačtyřiceti letech.
Jaký úpadek.

Milovat otisk času
ve vlastním mozku.

Obrazy mizí za obzorem v dálce.
Obrazy, city, vlastní příběh —
všechno.

Kráčíme stále starou ulicí
a ona stojí dál ve dveřích umývárny —
nádherný barvotisk,
co nás stál celé mládí.

ZA SKLEM

Slzy v očích čtrnáctiletého syna...
Po rocích scén a srdcervoucí lásky,
po rocích nadějí a prudkých odcizení
polyká slzy ve svém pokoji.

Snad že jsme toužili
po příliš velkém štěstí.
(Třebaže stálo necelý krok od nás.)
Když vidím obrys jeho drahé hlavy
za matným sklem
ve spojovacích dveřích,
na které padá zářijové slunce...

(Koncová světla)

HLAS

Dnes už spíš mlčením
mluví ke mně ten hlas —
a možná jinde a skrz jiná ústa
znějí ta slova...

Dítě jde se psem
podél zdi do kopce:
člověk a zvíře v podivné vzájemnosti,
člověk a zvíře v houstnoucí tmě.

Jinak je klid.
Jen stíny oblaků
se sunou po trávnících
sousedního parku:
bělavé skvrny na vysokém nebi.

Dítě jde do kopce.
Jak čepel bořící se do neznámé hmoty
bez odpovědi.

(z rukopisu)

Martin Langer

Martin Langer (1972, Varnsdorf), básník, fotograf, žije v Praze.

Publikoval básnické sbírky *Palác schizofreniků* (Pražská imaginace, Praha 1990), *Animální evangelium* (Mladá fronta, Praha 1992), *Já nezemřu zcela* (Protis, Praha 1996), *Průsmyky* (Host, Brno 1997) a *Pití octa* (Host, Brno 2001; Cena Jiřího Orteny).

ZAVRHNĚTE UMĚNÍ

A PŘEPYCH!

vykřikl Lao-c'
a Wu Tao-c' namaloval
na zeď císařského paláce
nádhernou krajinu a pak do ní
před očima užaslého císaře
vstoupil a navždy v ní zmizel

ZRUŠTE BARVY

A ZÁKONY MALÍŘSTVÍ

vypíchněte oči malířům
a lidé znovu najdou
svůj přirozený zrak!
horlil Čuang-c'

a Li Po se utopí v jezeře
když opilý se nakloní
přes okraj člunu
aby z vody vylovil
obraz měsíce

ALLEN GINSBERG SE ZEPTAL

Ezry Pounda
Vy nebo Cantos nebo já?
a Pound mu odpověděl
Svůj plátek růže uchovej,
až uplyne čas růží.
Nevěř, že zlíbá tě smrt bledá,
že v temném příbytku
přítele najdeš jak já
a nové růže že tě budou hledat.
Mou schránku vezmi
raději než prach, co z loňska schne;
čas oklame tvou naději,
mé oči ne.

ZAVRHNĚTE UMĚNÍ A PŘEPYCH

však báseň v srdci

je

(Já nezemřu zcela)

x x x

nemyslím na ženu
ani na muže
když ručkuji nahý
ve větvích mohutného kaštanu

není zde strach
že mne kdosi spatří
ani strach
že spadnu s tělem šíleným

je toto jediné co mne uhranulo
jako van Gogh nutím strom
k orgasmické řeči

(Průsmyky)

MOJE SAMOTA má bezkrvé rty

zkrátily by se jí žíly
kdyby mnou promluvila
Kdyby mnou mluvila

chodil bych starobinci
a lízal nepotřebným prolezelé údy
lízal bych jejich lůžka
promáčklá viděním

Moje samota je boží rodina

Uvnitř
vně tedy tady
na zemi — jakýsi výlet
ale není to let
pakliže pták létá jako já
přerývavě k smrti
vyděšený

VYJU SI VESNICÍ Do tmy
opřený podvratným hlasem
— To co mi vezmeš
vezmu si zase

Zase za psa
kterého přešel „náhodný“ traktorista
zase za brány které slouží
k zabítí prasete
šest ožralých na nich
ženy schovávají děti
otcové zpění žeznickou ctí

Zase to se mnou chtějí
jenom za dobře
abych neselhal
v psychickém koitu
abych zvěštoval Jéžíška
přestože nabízí záda

Ale je to pouze o ranách
pochlastávám sousedsky
popliju půl
věty půl
slova půl smyslu
nesmysl!

Přečti si MILOSTNOU PÍSEŇ
STARÉHO BÁSNÍKA
ve žluté průrvě je pohled
JAK JEŠTĚ ŽÍT
a já ti posílám na dálku
své přátelství
vzteky
a šňupavý tabák

ŽENA která mne provází
leptá svůj akt na kůru mé mysli
omílá sebou o mé břehy
obrací všechny kamenné smysly
až na dně mne stahuje
ve vírech oběti

Ta žena mnou nenávidí svět
a mateřstvím ho miluje
a miluje tak
že já klesám do hrobu
svědomí
že postrádám svůj odraz
že rukou do hladiny
slepě tuším

Její hra mi připravila zákon:
Samota si mne bere za muže
za ticho bez věna
i když jsem se zrodil
z nepřirozené cesty
cysty pro jakousi schopnost:
klást slova tak
aby mi rozuměla

(Pití octa)

VŠE JE TICHÉ

když přízrakem nocí jedu
v procesí přízraků
vracím se domů
se svým motorem v hlavě
tam kde mne nikdo nečeká
nikoho nečekám
olizuji cestu která se stává pustinou
bez ovocných stromů vojákem
prázdného žaludku
bez cíle krajinou rajských fast foodů
(zní to v ní jako křemíkové voodoo)
nevidím na poli dravce jako slepice
nevidím svými koly oči zajíce
už vůbec nic nevidím
vše je tu tiché a sněží

ve sloupech světél halucinuji
chryzantémovými květy
rodí se z nebes kalich v kalichu
od tenkrát do teď tenkrát Karle
Malichu!
běžím tedy jsem běžencem
ve strachu čili s růžencem
vracím se domů

se svým motorem v hlavě
náruč je flaška
lůžko pak garáž božího práška

už nevydržím další cestu
Polabskou krajinou
už nevydržím bez horizontu
ani vteřinu
je tu jen chcíp odevšad vidět čísi Říp
jako Magnetová hora
blizoučko vzdálený

jako těhotný pupek čítanek
bez stránek
a co když je vřed toho co couváme
vpřed?
a co když je tvor do ucha lezoucí
škvor?
zdvižená buňka prachu
pro poslední vor
a co když je tady nejbliže Slunci?

vracím se domů
se svým motorem v hlavě
rožnutá okna v ostrovech
středních stříd
i na zuby půjčuj si podepiš krví
je libo tajemství poznání? pích!
a mám ženu která mi porodí děti
psa zrcadlo granule tvář
jsem stejný mezi stejnými v pytlí
extrudován střevu v upomínku váš
jsem motor kašlající smích a bolest
návěj si bere stromy za muže
od pat je líže obléká šatem
a první větve už nemůže!

vracím se
domů se svým motorem v hlavě
zapínám stěrače abych viděl čistě
zapínám světlometry na ostrost
mezi procesím přízraků
jedoucích kamsi
dost všeho nemám
vše nás má dost

(z rukopisu)

Jaromír Typl

Jaromír Typl (1973, Nová Paka), básník, prozaik, esejista, editor. Žije v Liberci a Nové Pace. Působí jako kurátor výstav současného umění a fotografie v Malé výstavní síni v Liberci, zabývá se také hudbou, divadlem, performancí a autorskými nahrávkami poezie („zmutovaná autorská čtení“).

Knižně debutoval sbírkou veršů *Koncerto grosso* (Mladá fronta, Praha 1990) a následně uspořádal výbor ze své poezie pod názvem *Ztracené peklo* (Český spisovatel, Praha 1994; Cena Jiřího Orteny).

Vyšly mu rovněž prózy *Pohyblivé prahy chrámů* (Mladá fronta, Praha 1991), *Opakem o překot* (Host, Brno 1996), esej *Rozžhavená kra* (Votobia, Olomouc 1996) a texty *že ne zas až* (Host, Brno 2003).

Ve spolupráci s řadou výtvarníků vydává originálně vypravené knihy. Mezi tyto biblioflie patří například *Zápas s rodokmenem* (s B. Jirků; Pražská imaginace, Praha 1993), *Hlavolomy* (s J. Měříčkou; vl. nákl., Liberec 2000) nebo *Zajetí* (s V. Kopaszem; Edice Střelec, Praha 2001). Je jedním z autorů sborníku *zedm* (Theo, Pardubice 2006).

VNĚVÝHEŇ

Podivný šroub
zduřelý svou krystalickou mřížkou
vnitřní magnetická tendence
neopomene
vysmát se zoufalému škemrání pralesa
a galejnickým okovům
bezpochyby věčným
a domýšlivé pýše orlů
a rozmarnému tlachání filozofů
Obrovský šroub
vystaven stovkám chtivých očí
obléván potem roztoužených dívek
nahých jako křeč stahující obličej
a obrácených vstříc
paranoickému řádění
lián (pokud to dovolí výsek z utajení)
Šíleně veliký šroub
vzýván rozjitřenými okultisty
a ve své podobě mediální malby
shledáván mstivým hlasem z minula
desítky fanatiků se vrhly ke šroubu
a objaly ho přiškvařené štěstí
u té příležitosti vydána nová
prorocká kniha
Megalomanický šroub
obklopen příjičnými vesmíry
a nevěřící výhni hvězd
kam až můžeme dojít
Navyklý šroub
odvěky věků na mou duši
„Nevěřte mu!“
vzvala nedozírná Matice
každodennosti
„vždyť je to jenom směšný
Trapný šroub!“

(Ztracené peklo)

STŘELNÁ

Prokrvenou
Víc o ní bez vyznání
Námět na popravčí čet u zdi stálíc
Ráže větší než křížemkrážem
Rok od roku
Sen za snem
Oběžný jako by meziplanetární
trpkost křísila střelbu
Dávno už jsem se vymkl
Unesen ekliptikou
Oni ještě míří do prázdna kamkoli
Chám
Dávno už jsem se rozdrolil
Oni ještě míří

x x x

Petru Kofroňovi

při troše příští o vše k ránu
až v příkopě nacházet své
doklady
diář léky

(Vniveč)

ZAJETÍ

...
už to není tak vysoko
dole už rozeznáváš

jednotlivé

jedy

A jak se smráká
jedy jedovatí a hlína se drolí
jedy zlátnou a hlína sahá do svý tmy

nabrala jí dost
a podrží

na to vezmi

seš to jediný co jedům ještě zbývá
jak se rozzářily že mezi ně zapadáš!

...
(JEN TO NEJJEDOVATĚJŠÍ)

...
možná malinko pohasly
nebo vyhasly úplně

je po lesku nelekej se
zahyň vzejdi splyň

od soumraku už ani do soumraku
od rána už ani do rána

i když to dál běží dál v hlíně zaznívá
zase jen znova furt jen pryč:

zblýskni se
vypěň

zblýskni se

vypěň

(...)

(Zajetí)

x x x

Z: Že nezasazenej se žene dál.

V: A zasaženej?

Z: Ne tak úplně.

V: A to tě udivuje? — Z: Ne tak úplně.

Bral bych to jako zákon. Ovšem tohle určitě není krajina po bitvě. —

V: I když jich tu leží! — Z: Leží. —

V: Malinko o ně zakopáváme. — Z: Co, prostě popařili, zakřepčili, trochu se opili... — V: ... zlomili ... ztěžkli ... —

Z: Jestli o ně zakopáváme... Je ještě tma, tak zakopáváme! Vyrazili jsme dost brzo. — V: Nic proti tomu. Přes kamení by se šlo hůř.

Z: A přes kamení to taky nemůže jít věčně.

(...)

(že ne zas až)

VÍČKA

*(a když se Bódhidharma přistihl,
že se mu samovolně sklízila)*

Druhé. Zírám jak se řítí k zemi
odráží
a tříští, ještě nevěřím
ještě chvíli se mi zdá, že by se to
snad dalo vrátit
už druhé víčko během pěti dnů

to propuklo
už v druhé čajové konvici otvor který
nemám čím uzavřít který
na mě míří který

A na podlaze střepy

Vzkaz se musí psát
zřetelným písmem
Popřípadě i obtáhnout

Netvářím se že nerozumím

Dějsecoděj čínské nebo japonské
natvrdo
že stěží by mohlo být přesvědčivější
A i kdyby tu nebyl chybný pohyb
Děj sám

Tvářím se že rozumím
Přišel jsem k tomu jak k vodovodu
Vytrhané stránky
Zítřejší schůzka, na kterou nebyl
důvod myslet
Jenom jsem sáhl a spolehl se
že u zeleného čaje jako tolikrát
přesmykem druhého
ještě i třetího zalití
Rozumím že se tvářím?

Už se to usadilo, voda je horká
a jestli neudržitelnost,
pak tedy nezachytitelná
Uplyne několik příštích hodin
Myslím, že se setmí,
že nezůstane světlo
Večer se asi dá očekávat

Cinkání svinutých lístků
jemné pocinkávání
Křápnutí keramiky, už druhého víčka

Teprve na patře mi to splyne

Vyladění. Děj se
co čaj

*(z antologie
Ludvíka Kundery Piju čaj)*

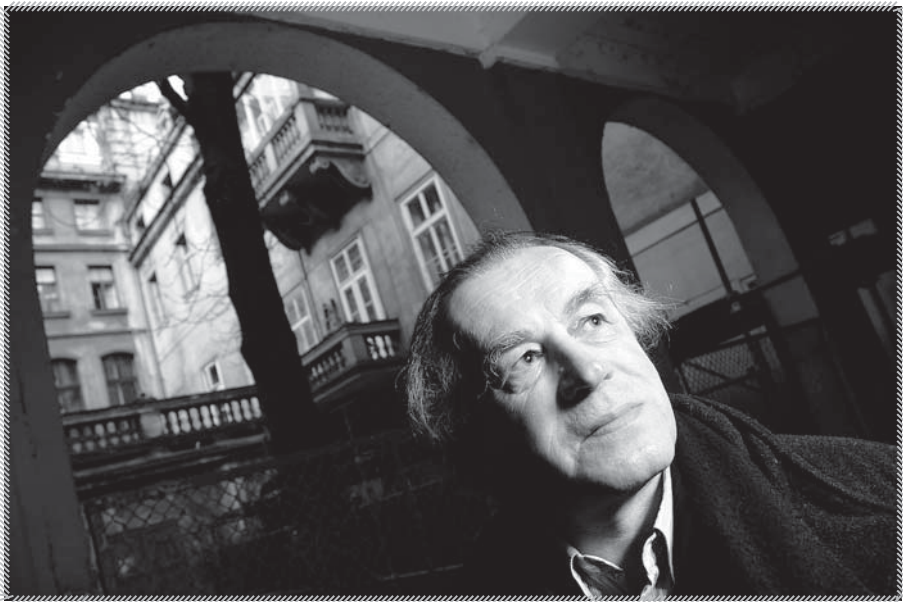
Stanislav Dvorský

Roman Erben

Petr Král

Jan Štolba

Petr Hruška

Stanislav Dvorský

Stanislav Dvorský (1940, Praha), básník, esejista, editor a grafik. Žije v Praze.

Publikoval výběr veršů z let 1958–1985 *Zborcené plochy* (Torst, Praha 1996), básnické knihy *Dobyvatelé a pařezy* (Knihovna Jana Drdy a Klokočí, Příbram a Praha 2004) a *Oblast ticha* (Knihovna Jana Drdy a Nakladatelství Pavel Mervart, Příbram a Červený Kostelec 2006).

Je také autorem souboru básnických próz *Hra na ohradu* (Torst, Praha 2005).

než odejdu
všechno ještě jednou projít podrobit zevrubnému ohledání
zkusit zámky u dveří pootevřít a zase zavřít kohoutek u výlevky
nechat vyšumět rozostřenou tříšť ozvěn v šeru světlíku
zaváhat pak vstrčit ještě hlavu do jeho chladu
(ode dna přichází závan zatuchlosti)
přivonět hodně zblízka k plynovému hořáku
k té směsi rzi svítiplynu letitých příškvarků a stop po hadrech s mycím
práškem
také to co se vepsalo mezi žilkoví šedomodrého linolea není tak docela
beze smyslu
černé skvrny po uhlících a tady hluboká jizva po spadlé žehličce
spletité rýhy po přesunech šicího stroje —
a už se to valí matka v pláči matka na fotografii zamlada za ní veledůležitý
jasmín u zděného domku vprostřed zahrady
už se to valí (jakoby „ve vlaku“): podbradky a zátylky pytle pod očima
z pocené válečky prstů
choulostivé věci podložky pod blatník kropení prádla už se to valí
rychlé tahy štětcem naběhlé žíly na zsinalem čele
tváře se obracejí nazpátek jako vyvrácené lebky mrtvých
z jedné fotografie někdo poulí oči
světlé pozadí ztmavlo a jen kolem krajů zůstal jasnější centimetrový proužek
zdá se při otevřeném okně
a také
při otevřeném okně vždycky skrytě zazáří modré kachlíky dole u stěny
stojím tam dívám se bez hlesnutí
stín si soustředěně nasazuje před zrcadlem široký klobouk
jsou věci o nichž se domýšlíme že by mohly být někde (*kdesi* — na tajném
místě) zachovány
ale z prostoru který byl světlem zbaven své původní temnoty nezbyde nic
celý výjev zmizí jako když zmuchláme hedvábný papír
to co opravdu vidíme jsou jen pohrdavé věty napsané studenými
neviditelnými plameny
v nich pak shoří bez výběru kdeco
květináče s mečíky a bramboříky
vyjedené mísy i sevření malých závratí

shrabky sena i přidrušená zvířata naší potřeby klást odpor

bahenní zábaly cest v tramvaji

významná potukání na čelo

nepovedené nákypy i poplašené ptactvo naší náhlé chuti dotýkat se

popílek letmých zašeptání i nejtěžší kameny a tvárnice

a ovšem: i *ústřední postava starého pomatence*

s jeho mektáním u vidlí

a s celou jeho narudlou krajinou zavínutou do sebe jako pohozené vnitřnosti

co tedy opravdu vidíme...?

to co vidíme jsou jen kouřové náznaky a pozůstatky pohrdavých vět

(plamen zhasl)

sledujeme přehoblovanou krajinu krajinu z podvlékaček přes celou obrazovku

nekonečnou krajinu spadlou z nebe

krajinu odfláknutou mávnutím ruky

pootočenou krajinu bez jediného stínu („území převráceného slovosledu...“)

dole se na vteřinu zjevilo nádherné stavení s oslnivě rudou eternitovou

střechou

opíral se o pahýl stromu

kolena měl naměkklá

sám na nic netlačil hobliny kolem něj jen litaly (natolik mu přeskočilo!)

opíral se o pahýl a rozhlížel se

neviděl kolem sebe nic jiného než agresivitu slepé procesy bezmeznost

destrukce

měřil bezvýsledně nekonečnost rozsahem a důsledností neustávajícího ničení

svým způsobem se bavil („všechno požívá všechno“; „jalová smrt vesmíru“)

věděl i jak je svět samovolně rozleptáván nočními štávy zateklými do spár

a že ne každou prasklinu je možné ucpat cáry odložených svršků

něco se škvíří na obzoru ale pohledy do dálek už ho unavovaly

občas byl slyšen jak zpívá

viděn jak se usmívá

svými mokvavými koleny mohl *tak akorát* vytírat podlahu

bílé podkolenky byly proto neodmyslitelným příznakem jeho vnitřních planin

už jako dítě se děsil kolomazi

vždycky řval když se snašel soumrak na systém převodů a pák

dokonale vytěsnil močůvku v zadním pokoji

přes celý prostor nechával zarputile valit se bělostnou smetanu čelo svažštělé

ukazoval prstem na jektající soukolí: *ostré lokty! vidíte ty ostré lokty?*

jeho starosti mohly být tištěny jako sáhodlouhé romány

místo toho z něj většinou šly jako složité provazce slin a hlenů
v mládí i stáří tatáž utrápenost
byl by se snad nejradyji sám utekl k výbušninám
v předním pokoji shromažďoval lahvičky s lékárenskými nálepkami
ke konci si již pletl části svého těla s psími výměty
jeho barvitě nadávky a pohyby dlouhých prstů měly na posluchače
uhračivý vliv
jako by neustále odháněl neexistující mouchu
v nitru však zas a zas srážel k zemi povědomého velblouda
podivné: všechny kameny na něž narazil ležely na cestě lícem dolů
následovaly rychlé pohledy všemi směry nahoru i k zemi
v temnotě starých kaváren kterou vyhledával se v některých okamžicích
s vytržením dotkl podstaty neuspořádanosti (*nepodářenosti* [?])
když přišel s teorií mraků plujících vždy pod námi nikoli nad našimi hlavami
okolní smích se místy měnil v pravé sténání
tehdy se poprvé objevily stříbřité vážky
to jsem (ještě) netušil
kdy a jak
se budou vracet (a znovu vířit kolem)
poznámky z té doby se nezachovaly
nepravděpodobné křížení
propletenost událostí
a zejména: zářivá bezvýznamnost některých okamžiků
jen jako zdvořilé upití
bílého vína
hodně se toho dělo kolem ledničky!
(„kolem ledničky“ byl *pojmem* sám)
velmi studené víno —
víno se studenou zvěřinou —
a pak spíš propletenost *údů* než „událostí“
paměť už (trochu) vynechává
sraženiny
bytí trhlin
mezidobí jsou nejdůležitějšími úseky žité neuspořádanosti podstat
bytí jimi proplouváme jen coby napůl leklé ryby
(...)

(*Oblast richa*)

Roman Erben

Roman Erben (1940, Praha), básník, prozaik a výtvarník. Žije v Mnichově a v Praze.

Publikoval knihy básní *Artyčky chána Kučuma* (Torst, Praha 1995) a *Honitba v salónu* (Concordia, Praha 2004).

NĚCO MIMO NĚ

Kaše, útočiště dětství. Závětrí plné zástěr, krabiček a plíšků. Šedá leptu, větve od čepice až po pás, spodek samá cihla. Tělo, které nepadá. Padá jen mračno na hlavu a klobouk podobající se čepici. Stavba má vycvičené svaly, polabská záda, jezerní oblíny, nížiny přijímání. Roste do všech stran. Rukodělné přilby dospělosti jí padnou jako ulité. Co patří ke skále, nikomu neuteče. Povrch se uhladí a poplácá, některé části těla se nabídnou postranním pohledům. Království výhledu nebude nic scházet. Rozpůlená ryba nevěsty, křoviska v cukrové vatě. Roztoužený soprán. Ruka ruku myje, držíme se za všechny prsty. Prohmatat kus po kuse a kořist klást do špalíru. Viditelná zvířata, gesta v plném trysku. Přiletět a odnést, odletět a odkvést... Údy, s kterými se nesmlouvá. Žádná držátka, páky nebo dráty. Návnady utajených značek, plnokrevná prkna pod plakáty. Pohledné sousoší pro zahradní altán přesazené do záhonu. Z profilu psanci blízcí stěhovavým ptákům: čelíme krajině na jedné noze.

KDYŽ KONČÍ NÁHLE SEZÓNA,

stěhuje se s námi i náš přelétavý stín. Odcházíme z dohledu, diskrétně školeni v prázdninovém letu. Přesto, že leckterý z nás ukončí svůj veletoč na špičce nosu, padáme k zemi v semknutém šiku. Padáme tvrdě, ale vstáváme měkce. Také Bořek ví, odkud vane vítr. Vystrčí hlavu z vlgvamu saka a sleduje odtud každodenní cvrkot. Za nos se nikým vodit nenechá. Protáhne se oknem na ulici a zbytek těla pak, neprodyšně spojený s rozevlátými šaty, nechává postávat dál v salónu. Tam, co se připevňují šperky k hostům a obuv víc přiléhá k parketu.

NA LOĎ!

Ti, co nás dojmají, chodí spolu pohromadě a také pozpátku. Ráno, kdy je hlava čistá jako báseň vygumovaná ze stránky učebnice, postupují napříč prázdnými ulicemi. Vyjdou ze svého domu a řadí se do dvojstupu s pravidelnými odstupy za sebou. Chvillemi se zdá, že se na svou každodenní cestu připravili. Nastoupí do tramvaje, anebo skočí bez váhání z mostu na pomalu se šinoucí říční loď? Vstup je tu vyměřen na centimetr a trup se blíží v pravém úhlu k obrubníku refýže. Jde o plnohodnotný výstup před zraky všech zúčastněných. Svět chce být však klamán a stačí mu jen klouzavý pohyb po chodníku a bezmyšlenkovité odbočení stranou. Po žebříku se vyšplhají na loď, skočí na stupátko odjíždějícího vagónu a povídají si potom, jak dobré je mít na cestách jeden druhého. Ti, co nás dojmají, plaví se po světě s příruční taškou z plastiku a zdraví nás vztyčeným prstem. Podaří se jim vyvrát nad ševelícími vlnami regulovaného toku řek?

HEDVÁBÍ Z TOHOTO SVĚTA

Trylkovali jsme pod sochou svobody, jódlovali před andělem míru. Jednou týdně jsme se pozvedli, opřeli o siluetu města a okouněli jako panáci nastrčení do osvětlených výloh. Zakoupeným zbožím jsme ověnčili svůj chátrající vzhled a přítomného soka na místě zneškodnili.

SLOŽENÍ PŮDY

Šest lahví minerální vody, tři kostky
pokrmového tuku, dřevěné kostky,
příze z pavučin. Zasypat
dobře uleželou prstí
a naházet na to kamení. Porostou-li
tu někdy stromy,
prodlouží náš pozemek o svůj stín.
Předstihnou nás
svým každoročním zráním.

ROZMÁCHLÉ VZPOMÍNKY

Dvoukřídlová vrata, hlava bez křídel.
Dny zatajené zdí,
záhony uplynulého času,
rezavějící půdorys
ztraceného domova.

HUSÍM POCHODEM

Na každého z nás čeká
krátký potlesk.
Na majora v plášti,
na podruha v chomoutu,
na klusající dav
pod březím stromořadím,
na běžce století
s pomalu stékajícím máslem
po hlavě.

JAKO BY MRÁZ

měl vystřídat vlahnou váhu
podzimního spánku.
Co bylo ubylo, co zbylo nabylo.
Vykřesat z opuštěné pihy
na našem břiše
opět kousek minulého léta.
Napřáhnout se i v chrámu!

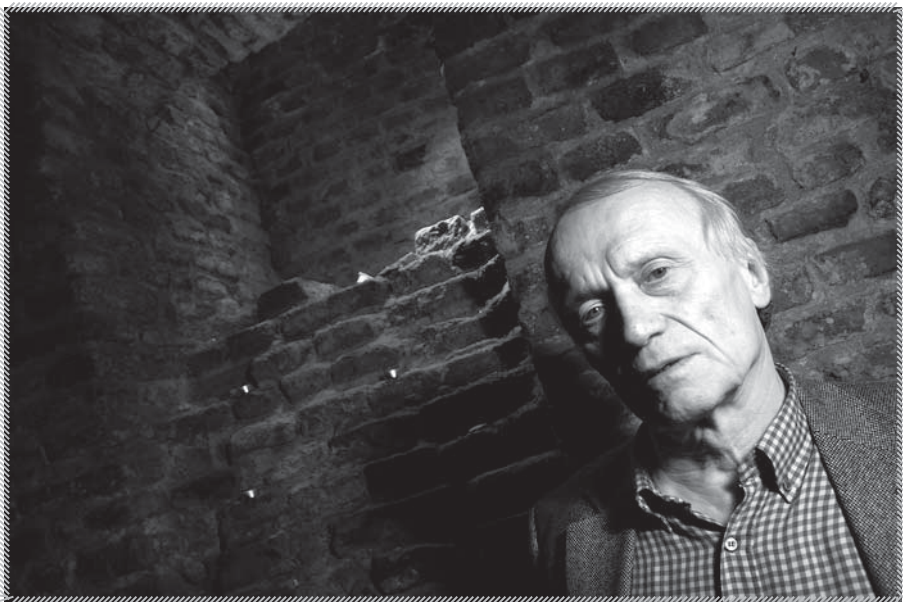
KLOBOUK, PÍŠŤALKA, COP NA MÍRU

Rozloha revíru se nemění.
Tloustneme tiše.
V nakypřeném těle klíčí svatozář,
hold nebes
naší zralosti. Uniknout tichu prerie
za zavřenými dveřmi salónu
a zadupat radostí
na jeho vyleštěné podlaze.

ZÁTAH ŠACHOVÝCH FIGUR

Ruce u sebe a nohy za kopcem.
Nikdo už není tam,
kam předtím utíkal.
S vlajkou pod polštářem
se nikam nespěchá.
S vlajkou mezi nohama
zpíváme národní hymnu.

(Honitba v salónu)

Petr Král

Petr Král (1941, Praha), básník, prozaik, esejista, překladatel z francouzštiny a češtiny. Po léta pobýval v Paříži, nyní žije v Praze.

Knižně publikoval v českém jazyce sbírku básní *Prázdná světa* (PmD, Mnichov 1986), básně a prózy *Svědék stmívání* (Revue K, Paříž 1987; Host, Brno 2006; Výroční cena Nadace Český literární fond), soubor básní v próze *Éra živých* (Arkýř, Mnichov 1989), sbírky básní *P. S.* ('68 Publishers, Toronto 1990), *Právo na šedivou* (Mladá fronta, Praha 1991), básnickou skladbu *Pocit předsálí v aixské kavárně* (Nakladatelství Libereckých tiskáren, Liberec 1991) a výbor *Med zatáček* (Mladá fronta, Praha 1992). Dále mu vyšly básně a prózy *Tyršovské přeháňky* (Vokno, Praha 1994), sbírky *Soukromý život* (Mladá fronta, Praha 1996), *Staronový kontinent* (Petrov, Brno 1997), dvojsbírka *Chiméry a exil* (Torst, Praha 1998), *Pro anděla* (Klokočí a Knihovna Jana Drdy, Praha a Příbram 2000), soubor básní a próz *Bar Příroda* (Cherm, Praha 2004), sbírky *Masiv a trhliny* (H & H, Jinočany 2004), *Přesuny* (texty 2003–2005; Klokočí a Knihovna Jana Drdy, Praha a Příbram 2005) a *Hm* (texty 1995–2002; Protis, Praha 2006).

Je také autorem próz *Pařížské sešity* (F. R. & G., Bratislava 1996), *Praha* (Karolinum, Praha 2000), *Základní pojmy* (Klokočí a Knihovna Jana Drdy, Praha a Příbram 2002), *Arco a jiné prózy* (Fra, Praha 2005) a několika esejistických knih. Řadu děl publikoval ve francouzštině, mj. antologii české poezie *Anthologie de la poésie tchèque contemporaine* (Gallimard, Paříž 2002).

VESTIBUL

Naše odřená saka a staré zranění
slunce.

Soumrak vyklidil pod klenbou
hrudních košů.

Město se dál tiše rozrůstá
kolem svých sklepních Sfing.

(Právo na šedivou)

TAM

Ježíši
tam vpředu to zas civí
ramena jeřábu ztuhle
hajlují z pole
nad nimi mrak
přitrouble visí
tlemí se moulův
snad zítřek

S LÉTY

Drží se čím dál víc špína za nehty
opar
v trhlině koutku V předvečer
cizího století
čaj v konvici chladne odmítavě
až na dno

ROZPRCHLÁ KRAJINA

(† Ivovi Holému)

Příkře teď oslněná stráž
zčistajasna stržený strup
Po pracném ohánění mačetou
v lidském houští
stačí ztékat okem hmatat
trpělivými slovy

Kaňka světla se zčeří
sklouzne z polena
věci dál vzdorují těkání
v hmotě kamene dřeva

(Na zastávce pod stromy vystoupili
hned tři málem s jistotou
blízkého pramene Už
za křovím navždy vsáklí
nepřítomnou krajinou)

dál tajný pohled tmy skrytý
v opevnění těl Ani tvé vlhké
hnízdo není místo
pobytu

Světlo v listí jen rozvívá ztuhlé prsty

Hloub mezi stromy ostří jezera

(Staronožý kontinent)

DVOJTEČKA

Známe to, zimní odpoledne je vleklá
nemoc
a nikde nikdo; každá chvíle se chce
přesto vepsat do šedé
ostře jako přetnutí tepny. Ano,
telefonuju teď
s elektrikářovou ženou
a jak říkám, že plotýnky mého
sporáku tvoří kovovou dvojtečku,
nahlížím jí tím do setmělého bytu
až kamsi ke spáčům,
které zná sama jen z doslechu,
skrývá je v bůhvíkteré
spodní
zásuvce, a jejichž klíče jediné se tam
zřetelně zubí šerem
ze dna neznámé kapsy —

VÍME

Váháš malíčkem v bílé poušti knihy
a daleká krajina se rozsvěcí
naším mlčením

TORZO

(Za Janem Skácelem)

Slunce za oknem
otvíralo dům
nikam

Mezi nebem venku a rukou
na stole
celé torzo dne

Pohodí nás to
zpátky do trávy
jak záložku

DNEŠEK JE PLÁŇ

Zas krásně k zalknutí znovu litujeme
co jsme neztratili
a jsme si jistí čímsi nepoznaným
Strom je dóm reptavého listí
a česno tmy nabídnuté k obývání
důvěrně cizí
jak sršení dalekých hvězd v žilách

Kolem v bezedných sálech modré
den nic
neskrývá Z trnoucích cárů oblak
se hrne tělo světla

Ještě se otáčíš za trpytkou
ztracené sekerky

k návsí někdejších manévrů a spadlý
cyklista jak plaše zvedá v zatáčce
vidlici bez kola

ji už brousí o kov celé rozlohy

(Pro anděla)

A ZA CHŮZE PRÁH

Stačí teď trochu zvednout pohled
k šedému nebi
nad stromy, jak před námi lemují
bulvár,
abychom ucítili vzrůstat
tichou jistotu:
přijde bouřka. To, co doléhá za zády
a tlačí nás
dopředu, ta vražedná macešská tlapa
i všechno, co s nářkem a hlomozením
válek padá do jámy prošlé noci,
už netíží. Sotva, že někdo
před námi zvedne ruku
a přiloží vztyčený prst k mrakům,
aby jim změřil tep.
Postačí pak zabořit tam vpředu
svou trochu živé váhy
do pohostinné závěje prachu,
nechat ji zlehka,
pozorně se přehrnout
přes oblýskaný kraj našich klobouků,
přes toporná ramena sak.
Bouřka bude tady, my celí v tom
krátkém zabušení dveří
o její rám, navždycky chycení
ve svém maléru
a už šťastně venku, spolu a sami.
S každým krokem navíc
se vpředu zvedá hřmění, jde samo
k nám. Na lísce ve stínu pasáže
už teď mezi povadlými trsy
banánů cení plastická hračka
svou syrovou, rozjívenou žlut.

ZADNÍ SÁL (ČERNÁ, BÍLÁ, DĚŠŤ)

Děšť jak ve starém filmu. Vždycky tak
přšelo,
pořád táž deštivá středa.
Znovu zkoušet žít.
Prší, jít aspoň někam hrát
černobílý biliár,
zabydlovat filmové šero salonu
hrdinskými rozmachy tága,
prohánět koule, bledé hroudy sádra
po asfaltovém suknu.
Prší, voda stojí v ulicích,
vždycky stála.
Odvždycky to možná stačilo: říci si
prší, projít vodní chodbou
až ke vchodu do lokálu;
rozhrnout závěs kapek, přišeřím
inzerátů, týdnů, proniknout dovnitř.
Až tam, kde snad poletuje dál
spáleným sálem
pár útržků bílých těl —

Děšť, jistota slepce, jak šikmo vsouvá
bílou hůl
mezi šedé řádky vody,
jako tu nejjasnější z nich.
Snad stačí
milovat, laskat dál holou rukou
zamlklý kov střed; láskyplně přidávat
tření svých krovek
k šumění špendlíků a jehel,
schnoucích vavřínů. Možná až
k pousmání, němému vítězství — —

(Masiv a trhliny)

SLUNOV RAT

Řidič autobusu
má přesnou mušku Podél celé cesty
napříč končícím
dnem sráží na přechodech úspěšně
každou cyklistku
i pěší v rozpuku která se naskytne
A léto
je tu znovu Neúprosně drtíme
nedopalky
pod přeškrtnutým nebem

x x x

(Prokopovi)

Jistěže nevím víc než dřív
co se děje, dál nemám tušení
o výsledcích
ani o existenci voleb a mistráku
— Pořád nic,
znám jen těkavé rozptýlení
okolních papírků
a drobků, tuhnutí knihy odložené
do prachu,
náklonnost popele k popelníku,
vedle nějž spočinul,
chtivost, s níž ubrus pije moje
červené, prchavost obličej
za tváří, kramli v mátožném těle,
záblesk, co chybí tmě
v intimní skulině města
mezi dvěma vlhce pobledlými zdmi;
nic, až na chvění nepřítomného
života ve všech věcech
a na jasné crčení vody v trhlínách.

SOUSEDŮM

Díky teď šedým
a vlezlým, trapně upachtěným
sousedům
za smírnou vůni kafe,
která od nich táhla
a za jejich zády otvírala dvůr
rozloze léta, jasné terasy zas kdesi
obývané jen svěžestí
ranních gest bez jména.
Díky za vůni, terasu
a nad miskou s kafem
zahlédnutou kštici, plet
čerstvé neznámé
dolévanou dávným dechem domu
i krajiny okolo;
taky za nadlehčení, jež poznala
ve vlaku
cestou sem, zdravená průvodčím
svázaným povinností
jen s klouzavým salonem jízdy —
díky, otravové.
I za trapný, upachtěný život,
který jste vedli za nás.

(Hm)

Hebké zvlnění ubrusu na terásce
restaurace na chvíli odhání dotírající
příboj prázdna, pleskání plátěné
stříšky nám náhle hned nad hlavou
roztepalo nebe.

(Základní pojmy)

x x x

Závidíš Standovi ranní fernet,
do konce snu ho pak marně sháníš
po celém městečku, modravý ranní
fernet
k poflámové polívce. Je jistě marné
hledat fernet ve snu,
konečně stejně
jako v okolní Paříži, kde občas číšník
nese ulicí pití na tácku,
nikdy však pro tebe ani pro tvé
přátele.
Naštěstí pořád máme knihy
u postele, ranní kafe,
švýcarský nůž, varhany Yamaha,
jeřáby Thompson.
V koupelně visí tvůj župan,
venku ve výkladech
táhnou armády kabátů.

Brejle nám shrnují vlasy dopředu,
snad je to k stáru zajímavější;
tolik zas ani nežádáme.
Směšně vrážím ve tmě do láhve,
která se vážně kácí

— a zas nevím: pronikali jsme
přes kamarády
k holkám, byli jsme přes holky
s nimi? Zmatení hrozí z obou stran;
čím víc narůstá zahradám hřebínek,
tím víc se na loukách něco hatí.

x x x

Připozdívá se,
strach nedostal zestárnutím
lepší barvu,
vyspravená slova sotva trochu
podepřou
klenbu mlčenlivého nebe.
Svět je nám velký, vzdálenost
proniká a cloumá těly,
cesta opravdu začíná, až když zas
z rozjetých a řvoucích vysavačů
vystoupíme ven.
Tvé tělo nadzdvížené v dálce
nad obzor,
v závalu světa větrná píšťalka
malých pysků, málem krajina.
Lesk bidla stačí posvítit
na sešeřelý dvůr,
prázdna stránka vyplázne ráno
do dne
bílý jazyk.

Jan Štolba

Jan Štolba (1957, Praha), básník, prozaik, kritik, esejista a hudebník. Žije střídavě v Praze a v Austrálii, spolupracuje s literární revue Host.

Publikoval sbírky básní *Čistá vrána* (Edice K, Paříž 1988), *Bez hnutí křídel* (Ivo Železný, Praha 1996), *Nic nemít* (Host, Brno 2001), *Den disk* (Torst, Praha 2002).

Je rovněž autorem próz *Deník pro Marcelu Šternovou* (samizdat 1987), *Provazochodcův sen* (Volvox Globator, Praha 1995), *Město za* (Hynek, Praha 1997) a knihy úvah a esejů o básnících a poezii *Nedopadající džbán* (Torst, Praha 2006).

COMICS II

V podchodu na vytrhaných kachličkách je modrým sprejem napsáno: „Death is advertising.“ V koutě sedí špinavec. Nahoře na nástupišti se povalují kelímky od koly a od hořčice, plápolají noviny. Postávající cestující. Blázen na papundeklu si donekonečna upravuje vytrčený palec, aby se pak mohl bleskem a s několikerým papírovým plácnutím dlaní přemístit do jiné, stejně beznadějně polohy. Potlesk, smích, rachocení vlaku. Noc kdesi nahoře nad patry metra je tmavá jako sklep. Klid někde. Někde nahoře řvou hlasité hlasy. V dálce nějaké tělo mezi hlasy zpívá. Jdu dál, mívám muže, který jako by si psal do zápisníku: „Dnes definitivně zlikvidovat pupeční šňůru.“ Věta se vsouvá pod obrázek a už se nemění.

COMICS VI

Příběh muže, který se octl na reklamním plakátu. Obrovský, zvětšený se náhle spatřil, jak vyplňuje Sportku, hádá se s tchánem, otáčí se ke kuchyňskému pultu. Nekonečný ostrov odvrácené tváře. Příběh ženy, jejíž rameno, prs se octly na billboardech po celém městě, aniž by o tom kdo měl tušení, kromě ní samé. Rameno a prs vyslané prorážet cestu davem. Dav použitý jako schránka tajemství. Jiný příběh jiné ženy, která nevěděla nic, ačkoliv celé město jí dnem i nocí bylo v patách. Příběh další ženy: Lhostejnost. Lhostejné tělo, lhostejný obraz. Obraz vyslaný do těla, aby v něm prezimoval za řevu kolemjdoucích. Nikdo z obyvatel města to ale netušil.

(Bez hnutí křídel)

SUCHÁ JEHLA:
ŽENA S OHOLENOU
HLAVOU
(ještě Olegovi)

Holé bezčasí za stínem
jednodenních vlasů
zatímco ruce s úsměvem kouzlí slova

(čas)

Propadla v dlaních
a co chtěly říct ruce
stírají rychle ústa jak předstírají účast

(Jehla
v deštivých šrafech za všemi slovy
co jsi mi kdy řekl)

Rozpjaté prsty na nahém koleni
se vzápětí změjí
v dva prsty vytrysklé proti nahé bradě
Slova

neslyšet
jen přes celý hustě počmáraný lokál
vidět

hrany prohnutých dlaní Odsouvat
řečené
jakoby na stranu jakoby za hranu

(kde už jsi)

a k tomu smutek že neslyšené
nemůže být i neviditelné

Bez vlasů podoba za vlasy přitažená
do holých skrání ničím
nevyplněného času

(Jednou ses chtěl vyspat
s holohlavou ženskou
a za pár hodin jsem s ní skončil já:

čas už tu není
pro tebe ani pro mě)

Tu její smavou jistotu tak mít
za prachem vlasů nahý stín

teď v dálce u stolu
něčemu směle přikyvuje
skrz nedočkavý rastr běží
ještě jeden film

ustavičná přehánka:
Kam ses mi ztratil
příteli k nepřežití

(*Nic nemít*)

ZÁĎ BOUŘKY

(Petrovi)

V jediné prasklině na skle
umírali všichni
Ulicí běžel
jakýsi celkový invalida
hrbil se a máchal rukama
sám za sebe stejně
jako vitrína konzerv
si do skla sama kývla
Za nás za všechny
zvolna
projížděl kolem automobil
Děsivé nehybné kapky na oknech
se draly do kabiny
Sevřít skutečný směr té jízdy
znovu se narodit do středu mraku
jsem chtěl
Disk do davu
svědek čehokoli
Prasklina náhle hrdá i jen
na možnost vlastních útrob
zářících do tmy
dne

Tak málo jsme spolu mluvili
pár vteřin před bouřkou
Záď lodi vzduť do temného VŠEHO
svět odkrývá své mrtvé v živých
finguje náhodné dětské kresby
v driblujícím dešti křik dovnitř
do NÁVRATU
za všechny dohromady lijavcem
zbrocený vozíčkář

obruče v prstech na pustém nábřeží
za všechny dohromady
jsme spolu mluvili
tak málo

Tolik vody za tak malou chvíli
padalo kolem
mongoloidních úst

ZA BOUŘE

Zpoždění deště.
Narazit tváří do dne.

Ruka na rameno klepající
past. Neklid po všem.

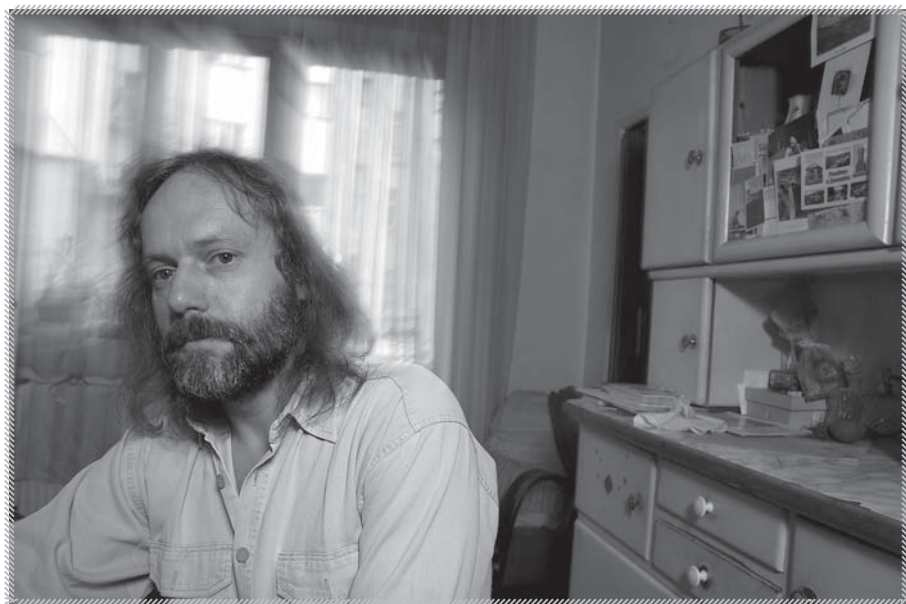
Za bouře prohnuté mlčení.

Nakonec stejně nevím co
s dětským časovým znamením.

Otřít se o malý
kobyílí bok.

Jedno oko přimhouřené
v druhém krutost cest.

(Den disk)

Petr Hruška

Petr Hruška (1964, Ostrava), básník, prozaik, literární historik a redaktor. Žije v Ostravě. Vyučuje českou literaturu střídavě na filozofických fakultách Masarykovy univerzity v Brně a Ostravské univerzity v Ostravě, je spoluvydavatelem ostravského literárního časopisu *Obrácená strana měsíce* a redaktorem časopisu *Host*.

Knižně publikoval sbírky poezie *Obývací nepokoje* (Sfinga, Ostrava 1995), *Měsíce* (Host, Brno 1998), *Vždycky se ty dveře zavíraly* (Host, Brno 2002) a soubor *Zelený svetr* (Host, Brno 2004), který zahrnuje předchozí básnické sbírky a prozaický cyklus *Odstavce*. Nejnovější básně jsou pod názvem *Ruce v krmítku* součástí literárního sborníku *7edm* (Theo, Pardubice 2005).

Podílel se rovněž na kolektivních literárně-historických dílech, např. *Slovníku českých spisovatelů od roku 1945, díl 2.* (Brána, Praha 1995) a *Slovníku českých literárních časopisů, periodických literárních sborníků a almanachů 1945–2000* (Host a Votobia, Brno a Olomouc 2002).

ROZVEDENÁ

Několikrát do roka
náhradní milování
S hlavou zvrácenou jako
u zubaře
když vrtačka ukáže
na střed bolesti

Na druhý den se pak
přecení v inzerátu

Ale většinou je klid
svatý klid
Ve kterém pere
vaří uklízí
musí pochopit vnitřnosti rádia
i počty třetáků
(čtyři bez jednoho)
nakoupit vyžehlit
vyplnit dotazníky

A když večer spravuje pojistky
netuší
jak jí šroubovák v ruce
smutně sluší

(Obývací nepokoje)

ČERVENEC

Žhne oltář kredence
trhnutím se budíme
slepeni spánkem
plným deštivých topolů
prořklí
spouštíme nohy
ještě vzlyk náušnic
monstrance odpoledne v kredenci
kolem se zdvihá
domácnost

ČERVENEC

Po deštivém týdnu
větrem zvýznamnělý
park
na parkovišti z auta
jedící rodina
jste mrtví prosí dítě
a míří hračkou

ČERVENEC

Ve tmě svítí
odřený roh
jako když někdo jde
neopatrně podél
skončeného příběhu
na chodbě
rány a kletba
chlapi
stěhují pietu

PŘED KOUPELÍ

svlékla ses
čtyřicetiletýma rukama
a otočila se
k zásuvkám
kde už tak strašně dlouho
máme krémy britvy a náradí
uhnul jsem očima
před tou krásou
a pamatuji si jenom
bílý hřbet
Giottovy monografie

NOC

Skutečná tma je v dětské ložnici.
Hluboká čern. Jinde jen řídké
a vodnaté šero, ve kterém se dá
nakonec všechno potupně rozeznat.

ŽENA V KŘESLE

asi usnula
ruku na břicho
ruku tázavě položenou na břicho
nohy strašně od sebe
mezi rty
místo
děti jsou v houslích
ze všech sil
ze všech sil hrajících

(Vždycky se ty dveře zavíraly)

MOJE MATKA

Na krev se vždycky dívala
opatrně.
Ne, neubíhala pohledem,
ale ani nepřihlíдела,
zvědavě nebo věčně.
Lidi stáli na líně a drželi si ruce,
seděli na lehátku,
někde to teklo
a moje matka to otírala,
něco říkala
a dívala se tak opatrně,
jako by mohla všechno
snadno zvrhnout
do hrozně
směšnosti.

Moje matka je velmi unavená,
najdete ji vzadu,
leží u odpoledních seriálů.

PTÁČCI

Takové ty džbánky s jeřabinami.
Celý den
domy narvané k prasknutí
odhodláním být spolu.
Navečer v živém plotu u pošty
neznámí ptáčci tak malí,
že nemohou nic změnit.

*(Ruce v krmítku,
in: 7edm)*